

STAVEBNÍCTVO

Kvartálna analýza slovenského stavebníctva Q4/2012

VÝSKUM POTENCIÁLU STAVEBNÍCTVA
V KRAJINÁCH STREDNEJ A VÝCHODNEJ
EURÓPY

Podakovanie

Vážení čitatelia,

ďakujeme, že využívate Kvartálnu analýzu slovenského stavebníctva Q4/2012, ktorú pre vás pripravila spoločnosť CEEC Research a KPMG na Slovensku.

Táto štúdia je spracovaná na základe údajov získaných zo 100 uskutočnených telefonických interview s kľúčovými predstaviteľmi vybraných stavebných spoločností. Uvedené rozhovory so všetkými spoločnosťami boli vykonané v priebehu novembra 2012.

Okrem štandardnej analýzy celej vzorky stavebných spoločností ponúka tento výskum detailné informácie o postojoch hlavných segmentov podľa dvojrozmernej segmentácie vzorky, (teda z hľadiska veľkosti stavebných spoločností, ako aj stavebného zamerania účastníkov). Segmenty rozdeľujeme na veľké a stredné/malé spoločnosti, z druhého hľadiska na segmenty zaoberajúce sa pozemným alebo inžinierskym staviteľstvom.

Vďaka tomu môže táto Kvartálna analýza slovenského stavebníctva Q4/2012 poskytnúť úplne vyvážené, aktuálne a dostatočne podrobné údaje o slovenskom stavebníctve, nevyhnutné pre rozhodovanie vedúcich predstaviteľov spoločností podnikajúcich v danej oblasti.

Podakovať by sme chceli jednak predstaviteľom stavebných firiem, ktoré nám venovali svoj čas a poskytli potrebné informácie pre spracovanie tejto štúdie, a jednak všetkým aktívnym užívateľom, ktorí nám pravidelne poskytujú cenné návrhy, vďaka ktorým sme schopní lepšie a efektívnejšie uspokojovať ich informačné potreby.

Jiří Vacek
Ředitel společnosti
CEEC Research

Ľuboš Vančo
Managing Partner
KPMG na Slovensku

CEEC Research ďakuje všetkým svojim partnerom, bez ktorých by nebolo možné analýzy stavebníctva vybraných krajín strednej a východnej Európy pravidelne spracovávať a bezplatne poskytovať.

Generálny partner

Výskum potenciálu stavebníctva v krajinách strednej a východnej Európy sa realizuje vďaka partnerskej spolupráci s poradenskou spoločnosťou KPMG Česká republika.

cutting through complexity

Zlatý partner

Strieborní partneri

Partneri

Mediálni partneri

Zhrnutie

- Prepad slovenského stavebníctva od svojho vrcholu už zmenšil sektor o viac ako štvrtinu. Pokles bude pokračovať i v budúcom roku a podľa firiem lepšie nebude stále ešte ani v roku 2014. Väčšina z riaditeľov uvádza, že teraz sme v pomyselnnej polovici krízy sektora.
- V dôsledku negatívnych vyhlíadok pre stavebníctvo v budúcom roku pokračuje tiež zhoršovanie predpovedí vývoja tržieb stavebných spoločností. Tie by v 2013 mali klesnúť v stredných a malých firmách, veľké spoločnosti naopak očakávajú mierny rast tržieb.
- Sebadôvera riaditeľov stavebných spoločností v prekonanie konkurencie v roku 2013 sa v porovnaní s augustovým výskumom zvýšila. Aktuálne svojej spoločnosti v tomto ohľade dôveruje necelá polovica riaditeľov.
- Vyťaženie kapacít stavebných spoločností sa medziročne znížilo, aktuálne nízka úroveň vyťaženia (72 %) je dlhodobo neudržateľná a budú nasledovať ďalšie redukcie vrátane odchodu niektorých firiem z trhu, potvrdzujú predstavitelia sektora.
- Ekonomická situácia takmer polovice stavebných spoločností je horšia než v minulom roku, pre budúci rok zhoršenie očakáva tretina firiem. Rovnakú alebo horšiu situáciu u investorov-zadávateľov stavebných prác potvrdzujú takmer všetci respondenti.
- Ekonomická situácia dodávateľov stavebných firiem sa taktiež nelepší. Navyiac jeden zo štyroch riaditeľov potvrdzuje, že bohužiaľ dochádza k nárastu objemu záväzkov po termíne splatnosti jeho spoločnosti voči dodávateľom v porovnaní s predchádzajúcim rokom.
- Zmeny v predchádzajúcich dvoch rokoch vo svojom vrcholnom manažmente potvrdzujú prevažne veľké stavebné spoločnosti a ďalšie zmeny sa podľa ich riaditeľov pripravujú.
- Časť spoločností chce prejsť buď čiastočne alebo úplne do iných odborov, jeden z desiatich riaditeľov zvažuje predaj firmy.

Ďalšou publikáciou na tému slovenského stavebníctva bude Kvartálna analýza slovenského stavebníctva Q1.2013.

Túto štúdiu s najčerstvejšími informáciami bude možné získať opäť bezplatne na www.ceec.eu

Prepad slovenského stavebníctva od svojho vrcholu už zmenšil sektor o viac ako štvrtinu. Pokles bude pokračovať i v budúcom roku a podľa firiem lepšie nebude stále ešte ani v roku 2014. Väčšina z riaditeľov uvádza, že teraz sme v pomyselnej polovici krízy sektora.

Pokles v stavebníctve pokračuje

Štatistické údaje za prvé tri štvrtroky (resp. prvých deväť mesiacov) roku 2012 ukazujú, že výkon slovenského stavebníctva sa ďalej prepadá. Stavebná produkcia klesla v januári až septembri 2012 medziročne o 12,1 %. Objem prác na novej výstavbe vrátane modernizácií a rekonštrukcií sa znížil až o 20 % (jedná sa približne o tri štvrtiny objemu sektora). Stavebné práce na opravách a údržbe naopak vzrástli o 19,3 % (cca štvrtina objemu slovenského stavebníctva).

Od vrcholu v roku 2008 sme už o viac ako štvrtinu nižšie

Slovenské stavebníctvo sa od svojho vrcholu v roku 2008 prepadlo celkovo o 27,3 % (index 1.-9.2012/1.-9.2008 bol 72,7 %), prepad v inžinierskom staviteľstve sa zvýraznil najmä v poslednom roku, pričom celkovo oproti roku 2008 inžinierske staviteľstvo pokleslo o 25,6 % (index 1.-9.2012/1.-9.2008 bol 74,4 %). Pozemné staviteľstvo sa za rovnaké obdobie znížilo až o 29,0 % (index 1.-9.2012/1.-9.2008 bol 71,0 %).

Uvedomujeme si, že v stavebníctve je dnes v ťažkej pozícii. Medziročný pokles v stavebnej produkcii o viac ako 12 percent je alarmujúci a v súčasnosti robíme všetko pre to, aby sme pomohli naštartovať tento sektor, ktorý na Slovensku zamestnáva viac ako 160 tisíc ľudí.

Ján Počiatek

Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Vlekly priebeh dlhovej krízy ovplyvní vývoj slovenského stavebníctva aj v roku 2013, ktorý bude rokom pokračujúcej recesie. Hlavnými bariérami oživenia stavebného trhu budú naďalej nedostatočné zdroje štátneho rozpočtu z dôvodu reštrikčných opatrení pre konsolidáciu a zníženie deficitu verejných financií, ako aj nízky investičný potenciál súkromného sektora vyplývajúci zo stagnácie realitného trhu.

Dagmar Blahová

Riaditeľka Odboru štatistiky stavebníctva, obchodu a služieb
Štatistický úrad SR

Predpovede riaditeľov firiem ukazujú, že pokles bude ďalej pokračovať

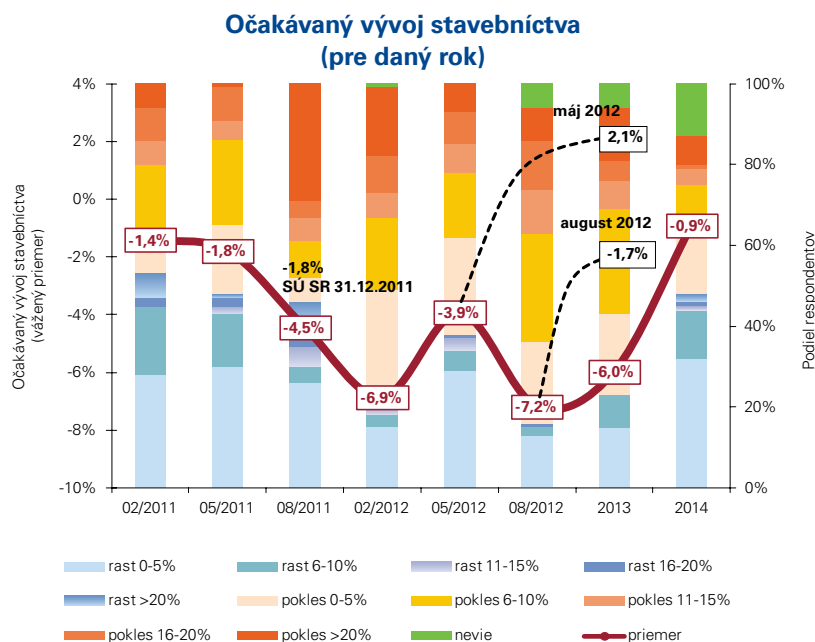
Nárast objemu nových zákaziek, či už od verejných investorov, alebo súkromných investorov, zatiaľ nie je na blízku. Ako hlboko a kam až môže slovenské stavebníctvo klesnúť a čo prinesú najbližšie dva roky? Dôjde už k stabilizácii alebo prepad bude pokračovať?

V roku 2013 by mal dosiahnuť 6,0 percenta

Výsledky najnovšieho výskumu, ktorý CEEC Research ako už pravidelne realizoval s generálnymi riaditeľmi a členmi predstavenstiev stavebných spoločností, potvrdzuje aktuálny negatívny trend vývoja sektora i predchádzajúce obavy ohľadne ďalšieho jeho smerovania.

Predpovede vývoja pre rok 2013 ukazujú ďalšie zhoršenie predpovedí oproti očakávaniam riaditeľov z augusta tohto roku – pokles výkonu slovenského stavebníctva v 2013 by mal dosiahnuť 6,0 %, augustové predpovede pre budúci rok ukazovali ešte len na mierny celoročný pokles (o 1,7 %). Ďalšie zníženie výkonu sektora v roku 2013 je očakávané takmer tromi zo štyroch riaditeľov stavebných spoločností (71 %), pred tromi mesiacmi

sa jednalo o výrazne menší podiel (51 %). Tento zintenzívňujúci sa negatívny trend ukazuje, že návrat k rastu slovenského stavebníctva nebude možné v najbližšej dobe očakávať. Predikcie riaditeľov zhrňuje priložený graf.

Další vývoj krízy objemu stavebných prác na Slovensku je priamo spojen s rozhodnutím štátu o mýre verejných investícií do výstavby (zejména do veľkých projektů infrastruktury). Privátni investoři aktuálně nemají sílu dosáhnout výraznějších změn na úrovni celého sektoru.

Jiří Vacek

Ředitel, CEEC Research s.r.o.

Kríz v sektore stále pretrváva. O budúcom raste sa v súčasnosti dá len veľmi ťažko hovoriť, skôr je otázkou, či sme už dosiahli dno, alebo bude prepad pokračovať aj naďalej. Veľa závisí od investícií vo verejnom sektore, ktoré sú však v súčasnosti značne utlmené.

Ľuboš Vančo

Managing Partner, KPMG na Slovensku

Slovenské stavebníctvo zďaleka nemá to najhoršie za sebou. Bude ešte horšie. Hlavným problémom je nedostatok investícií zo súkromných, ale hlavne verejných zdrojov. Malo by sa viac investovať hlavne z verejných zdrojov.

Milan Mňahončák

Generálny riaditeľ, Chemkostav HSV a.s., Humenné

To najhoršie je možné ešte len očakávať. Po problémoch živnostníkov, problémoch malých a stredných firiem, kde sme zaznamenali aj viaceré konkurzy, predpokladáme, že môžu odísť zo slovenského stavebného trhu aj niektoré väčšie stavebné spoločnosti.

U slovenského stavebníctva očakávame pokračujúci pokles, viac ako o 10% oproti predchádzajúcemu roku.

Ján Záhradník

Obchodný riaditeľ, Doprastav a.s.

Predpovede veľkých vs. stredných/malých spoločností

Pohľad optikou veľkých a stredných/malých spoločností ukazuje na zhoršené očakávanie v oboch segmentoch, súčasne ale tiež na znateľné rozdiely v očakávaní riaditeľov firiem. Aktuálne pre rok 2013 očakáva pokles sektoru sedem veľkých spoločností z desiatich (69 %, v auguste 38 %). Vážený priemer celého segmentu ukazuje na len mierne zníženie výkonu stavebníctva v budúcom roku, a to o 1,5 percenta (v auguste predpovedaný pokles iba o 0,1 %). Segment stredných/malých stavebných firiem zhoršil svoje predpovede podstatne viac. Podiel spoločností očakávajúcich zníženie výkonu odpovedá približne segmentu veľkých spoločností (aktuálne 72 %, v auguste 54 %), ale vážený priemer očakávaní týchto firiem sa veľmi prudko prepadol (aktuálne pokles až na 7,6 %, v auguste pokles o 2,1 %). Je to dané tým, že väčšina malých a stredných firiem pre rok 2013 očakáva pokles o viac než 5 percent a takmer pätina týchto spoločností (18 %) predpovedá pokles o viac než 20 percent. Pri týchto odhadoch vychádzajú prevažne zo svojej vlastnej skúsenosti a aktuálnej situácie ich firmy, ktorá je u mnohých malých a stredných spoločností kritická.

O ďalšom poklese slovenského stavebníctva môžeme iba špekulovať. Pokiaľ sa potvrdí odhodlanie ministerstva dopravy viac stavať cesty a diaľnice v r. 2012, mohlo by to priaznivo ovplyvniť celé stavebníctvo.

Vlastislav Šlajs

Vedúci riadenia TG, STRABAG s.r.o.

Markantný pokles už v najbližšom období nepredpokladám, ale o odrazení sa od dna sa v závere roka 2012 a ani v roku 2013 nebude dať hovoriť.

Daniel Baláž

Generálny riaditeľ, Saint Gobain Construction Products s.r.o. (Divízia Weber – Terranova)

Predpovede pozemného vs. inžinierskeho staviteľstva

Pokiaľ sa na túto oblasť pozrieme z hľadiska stavebného zamerania, tj. spoločností zaoberajúcich sa pozemným alebo inžinierskym staviteľstvom, riaditelia spoločností z pozemného staviteľstva taktiež pokračujú v zhoršovaní svojich očakávaní vývoja slovenského stavebníctva v budúcom roku. Pokles v roku 2013 očakáva 70 percent z nich (55 % v auguste). Priemer ich predpovedí vývoja stavebníctva pre rok 2013 ukazuje na pokles sektoru o 6,6 percenta (augustová predpoveď poklesu o 2,4 %).

Pomôcť môžu aj PPP projekty v stavebníctve; teda vlastné zdroje investované vo verejnom záujme (nájomné byty, cesty), obstarané cez VOS s vopred zadefinovanými súťažnými podmienkami.

Michal Sygut

Primátor, Turčianske Teplice

Negatívny výhľad je taktiež možné vidieť u spoločností zaoberajúcich sa inžinierskym staviteľstvom. Pokles sektoru v roku 2013 očakávajú traja zo štyroch riaditeľov týchto firiem (74 %, 39 % v auguste). Priemer odpovedí riaditeľov týchto spoločností ukazuje na pokles celého sektoru o 3,3 percenta (v auguste bol ešte očakávaný mierny rast o 0,8 %).

Dobrou správou je, že vláda vytvára post pre tzv. významné investície. Tieto investície by mali mať veľmi jasné legislatívne ukotvenie. Napr. mohli by platiť kritériá ako je počet novovytvorených pracovných miest; objem investovaných zdrojov, do ktorého segmentu by investícia smerovala; príp. kalkulovaný odvod z výnosov budúceho diela do štátneho rozpočtu. Treba urýchlene zabezpečiť a využiť legislatívne nástroje na to, aby investície zodpovedajúce vymedzeným zákonným kritériám boli v rámci povolených konaní vrátane samozrejme stavebného konania uprednostnené hlavne kratšími lehotami. Je treba pre tieto investície, ak o nich vláda SR rozhodne, nastoliť osobitný režim.

Gábor Zászlós

Predseda predstavenstva, Trigranit Development Slovakia, s.r.o.

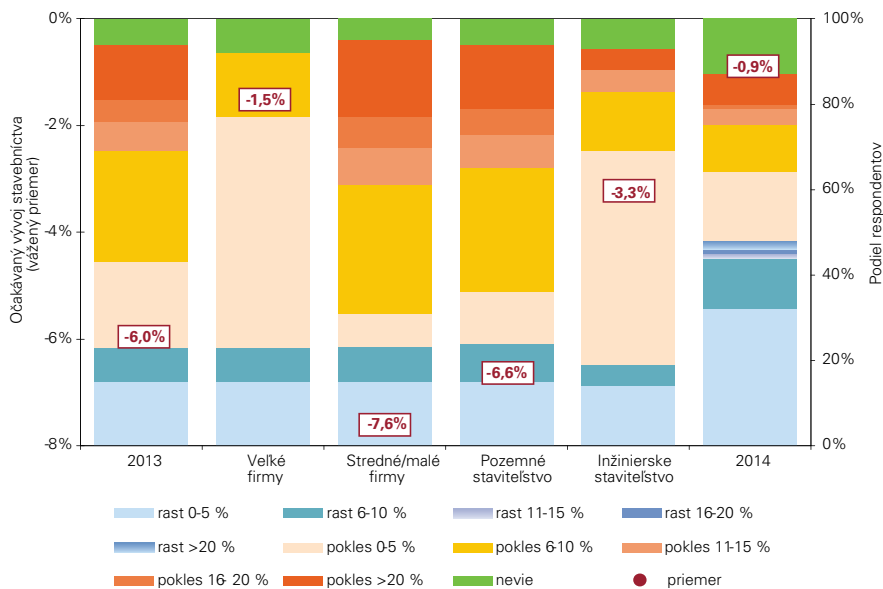

Slovenskému stavebníctvu by významne pomohlo pokračovanie výstavby dopravnej infraštruktúry. Jej financovanie je vo veľkej miere spojené s európskymi zdrojmi. Experimenty a neistoty v Európe, chýbajúci smer a vízia nadobudli zložité dimenzie, ktoré sa prenášajú aj do podnikateľského prostredia konkrétne aj do možnosti financovania dopravnej infraštruktúry SR. Platí, že každý projekt dopravnej infraštruktúry v súčasnom období, keď slovenské stavebníctvo vedie doslova hrdinský boj o prežitie, tomuto zámeru prispeje.

Anton Barcík

Generálny riaditeľ, Považská cementáreň, a.s., Ladce

Očakávaný vývoj stavebníctva v jednotlivých segmentoch

Očakávaný vývoj v jednotlivých segmentoch

Problémom je nedostatok finančných zdrojov, nepripravenosť projektov a nekorektne nastavené verejné obstarávanie.

Igor Choma

Primátor mesta Žilina

Súčasná situácia v stavebníctve je charakterizovaná stálym nedostatkom zákaziek, tak zo strany verejných ako aj súkromných investorov.

Zsolt Lukáč

Prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska

Vyhliadky na rok 2014

Ako ukazujú predchádzajúce odstavce, výhľad riaditeľov na rok 2013 naprieč všetkými segmentmi sa ďalej zhoršil oproti výsledkom predchádzajúcich výskumov. Po prvý krát sme sa v aktuálnom výskume zamerali na rok 2014 a na to, či riaditelia očakávajú v ďalších rokoch návrat k rastu či aspoň začiatok stabilizácie sektoru. Vzhľadom k stále obmedzeným možnostiam štátneho rozpočtu a očakávanej ďalšej kríze ekonomiky, tj. i problémom na strane súkromných investorov, neočakávajú riaditelia stavebných firiem aktuálne naštartovanie rastu slovenského stavebníctva ani v roku 2014 (malo by dôjsť skôr k určitej stabilizácii a miernemu poklesu o 0,9%). Optimistickejší sú skôr zástupcovia veľkých stavebných firiem a predstavitelia inžinierskeho stavitelstva.

Slovenské stavebníctvo najhoršie ešte len čaká, ešte nedošlo ku krachu väčších firiem, ktorý podľa mňa príde. Zákaziek je stále menej, nezmyselná cenová vojna bohužiaľ stále pretrváva, o čom svedčia nielen štatistiky, ale i reálne poznatky z každodennej praxe.

Miroslav Zobaník

Generálny riaditeľ Metrostav SK a.s.

Pre stabilizáciu prostredia v stavebníctve treba zmierniť filozofiu výberu realizátorov zákaziek len na základe cenových kritérií a nevyvážiť podmienky bezpečnosti a kvality stavieb. Spomenul by som však aj estetickú hodnotu diela, veď produkt vytvorený nami stavitelmi má šancu slúžiť desiatky rokov a zasiahne do nášho prostredia a v tomto by ho mala pozitívne formovať alebo dopĺňať.

Zsolt Lukáč

Prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska

Situácia v ďalších krajinách Vyšehradskej štvorky

Vývoj stavebníctva (predpovede firiem)				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
2013	-6,0 %	-4,4 %	-2,2 %	-4,3 %

V súčasnej dobe doufáme, že bude zajištěn dostatek národných prostriedkov na rozjetí nových investící souvisejících s dočerpáním Operačního programu doprava. To by mělo v roce 2013 oproti letům minulým přinést do sektoru stavebnictví rozjezd nových stavebních zakázek na silnici i železnici. Celkovým objemem realizovaných investic se však nedostaneme na úroveň let předkrizových let 2006 – 2009.

Pavel Dobeš

Ministr dopravy ČR

Velmi často dostávám otázku, jestli má české stavebnictví již to nejhorší za sebou. Ti reálněji uvažující se raději ptají, jak hluboko může ještě klesnout. Bude to tak hluboko, jak dlouho se bude vývoj ubírat volným pádem, jak dlouho bude stát se zavřenými očima škrtat v rozpočtech a věřit, že je to jediná správná cesta k ozdravení ekonomiky.

Václav Matyáš

Prezident Svazu podnikatelů ve stavebnictví ČR

Osobně si myslím, že se výrazný nárůst nad současné hodnoty nebude opakovat. A asi je to i dobře. Když se znovu vrátím k té etapě kolem roku 2008, kdy tehdejší vedení ministerstva dopravy nastartovalo projekty prakticky na celé sedmileté rozpočtové období EU, podívejme se, jaké to mělo dopady. ŘSD ani trh na to nebyli připraveni, takže to mělo logický dopad na kvalitu přípravy staveb i vysoutěžené ceny, problémy s proplácením. Tady bych skoro řekl, že sektoru může nejvíce pomoci, když nebude mít přehnaná očekávání. Je sice před námi OPD 2 pro období 2014-2020, ale jeho rozsah už ani zdaleka nebude takový, jako u prvního OPD 1.

David Čermák

Generální ředitel, Ředitelství silnic a dálnic

Jsem přesvědčen o tom, že by vlády neměly rezignovat na strategii v oblasti rozvoje dopravní infrastruktury. Měla by představit jasnou vizi, která by byla konkrétně spojena s legislativou a schopností zajistit příslušné finanční prostředky. Pak by samozřejmě záleželo na jednotlivých stavebních firmách, jak by na tento stav uměly reagovat a adaptovat se. Jinak to asi není možné, ale neočekávám, že by se v příštích třech letech dosahovaná výkonnost firem nějak výrazně změnila. Můj osobní pracovní scénář je, že konkrétně naše společnost se vrací k výkonové korekci dosahované v letech 2001 až 2003. Jsem proto přesvědčen o tom, že tato doba potřebuje skutečné činy místo planých politických hesel.

Martin Borovka

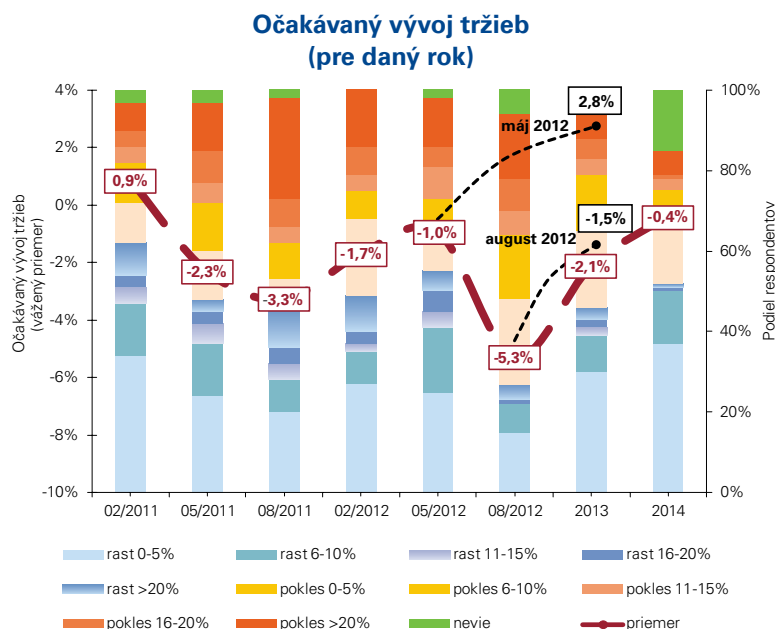
Generální ředitel, EUROVIA CS, a.s.

V dôsledku negatívnych vyhlíadok pre stavebníctvo na rok 2013 pokračuje tiež zhoršovanie predpovedí vývoja tržieb stavebných spoločností v budúcom roku. Tržby by v roku 2013 mali klesnúť prevažne v stredných a malých firmách, veľké spoločnosti očakávajú mierny rast tržieb.

Pokles svojich tržieb v roku 2013 očakáva už polovica firiem

V dôsledku zhoršenia očakávaného vývoja sektoru ako celku prehodnotili spoločnosti i plány svojich tržieb. Vyhlíadky na rok 2013 ukazujú, že pokles svojich tržieb, s tým ako sa rok 2013 viac a viac blíži, očakáva stále viac spoločností. Aktuálne sa jedná už o polovicu stavebných spoločností (51 %, v auguste 46 %). Vážený priemer odpovedí všetkých opýtaných riaditeľov ukazuje na predpovedaný pokles tržieb v roku 2013 o 2,1 percenta (v auguste pokles o 1,5 %). Medzi jednotlivými segmentmi ale existujú znateľné rozdiely.

Pokles by v priemere mal dosiahnuť 2,1 percenta

K ozdraveniu slovenského stavebníctva, trhu a konkurencie by určite prispela tvrdá, ale korektná kalkulácia ceny stavieb s optimalizáciou rizík.

Vlastislav Šlajs

Vedúci riadenia TG, STRABAG s.r.o.

V situácii veľkých a malých/stredných firiem sú ale veľké rozdiely

Detailnejší pohľad na situáciu v analyzovaných segmentoch z pohľadu ich veľkosti ukazuje, že pokles svojich tržieb v roku 2013 očakáva 60 percent stredných/malých spoločností (v auguste 48 %), ale predpovede sú veľmi rôznorodé od výrazných poklesov po extrémne rasty, čo znamená, že situácia ešte nie je stabilizovaná. V priemere by sa podľa predpovedí riaditeľov v tomto segmente malo jednať o pokles tržieb o 4,0 percenta (v auguste pokles o 2,0 %). Optimistickejšie situáciu vidia veľké firmy, keď v roku 2013 predpovedajú skôr rast svojich tržieb (77 %, v auguste 63 %). V priemere očakávajú riaditelia veľkých stavebných spoločností rast o 3,6 percenta (v auguste rast o 1,2 %).

Aktuálne nastavenie cien zákaziek vo verejnom sektore považujeme za veľmi zlé. Jediné kritérium najnižšej ceny vo výberových konaniach deformuje trh a dáva priestor firmám, ktoré nemajú žiadne zázemie, materiálo-technické vybavenie a častokrát ani personál schopný zákazku realizovať. Takéto firmy častokrát vstupujú do výberového konania so špekulatívnym zámerom, čo v konečnom dôsledku spôsobuje problémy aj samotným obstarávateľom. Na druhej strane takto nastavený trh spôsobuje existenčné problémy serióznym firmám a zamestnávateľom stoviek pracovníkov, pretože v rámci prispôsobenia sa trhu sú nútení hľadať rezervy vo všetkých sférach, čo má neblahý vplyv na zamestnanosť, benefity pre pracovníkov ako aj rozvoj investícií.

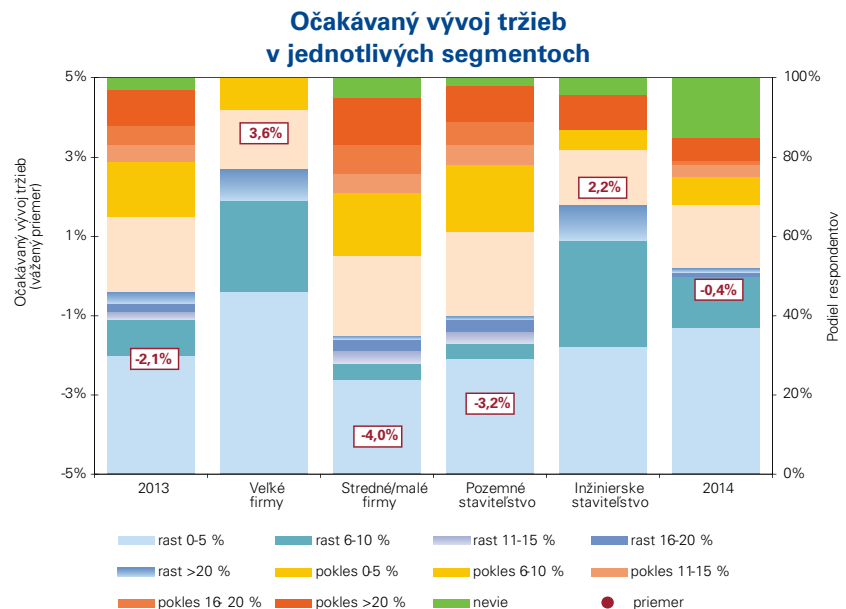
Róbert Šinály

Generálny riaditeľ a podpredseda predstavenstva, Eurovia SK a.s.

Zhoršené očakávania v segmente pozemného staviteľstva

Podobne rozdielna je situácia tiež v segmentoch podľa zamerania. Predstavitelia spoločností zaoberajúcich sa pozemným staviteľstvom zhoršili svoje predpovede vývoja tržieb pre rok 2013 (pokles o 3,2 percenta, augustová predpoveď – pokles o 2,4 %). Naopak spoločnosti z inžinierskeho staviteľstva svoje očakávania ďalej zlepšili, keď pre rok 2013 predpokladajú rast tržieb v priemere o 2,2 percenta (v auguste rast o 1,3 %).

Očakávaný vývoj v jednotlivých segmentoch

Vyhliadky na rok 2014

Predpovede na rok 2014 ukazujú na možnú stabilizáciu a už len minimálny pokles tržieb v roku 2014 o 0,4 percenta. Každopádne vzhľadom k vysokej miere neistoty ohľadom vývoja kľúčových premenných firmy zmieňujú svoju do istej miery obmedzenú možnosť presnejšie predpovedať na takto vzdialené obdobie. Z pohľadu jednotlivých segmentov – pokles tržieb v roku 2014 očakávajú zástupcovia pozemného staviteľstva a malých/stredných firiem, veľké spoločnosti a firmy z inžinierskeho staviteľstva očakávajú rast.

Situácia v ďalších krajinách Vyšehradskej štvorky

Vývoj tržieb (predpovede firiem)				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
2013	-2,1 %	-0,8 %	-2,3 %	-2,1 %

Sebadôvera riaditeľov stavebných spoločností v prekonanie konkurencie v roku 2013 sa v porovnaní s augustovým výskumom zvýšila. Aktuálne svojej spoločnosti v tomto ohľade dôveruje necelá polovica riaditeľov.

Sebadôvera stavebných spoločností sa zvýšila

Stavebným spoločnostiam boli položené otázky na očakávaný vývoj svojho tržného podielu, inými slovami, či očakávajú, že sa im v súčasných zložitých podmienkach bude dariť lepšie alebo horšie ako ich konkurencii. Aktuálne výsledky ukazujú, že v lepšie výkony ako konkurencia a v jej prekonanie v roku 2013 verí necelá polovica riaditeľov stavebných spoločností (43 %, v auguste 36 %). Tento podiel je i napriek zlepšeniu o 7 percentuálnych bodov stále veľmi nízky a miera neistoty je vysoká, keď plných 16 percent respondentov na túto otázku zatiaľ nedokáže odpovedať.

Väčšina stavebných spoločností je v poriadku, len prostredie, v ktorom podnikajú, nie je zdravé.

Milan Mňahončák

Generálny riaditeľ, Chemkostav HSV a.s., Humenné

Viac si veria veľké spoločnosti

Z pohľadu jednotlivých analyzovaných segmentov bol zaznamenaný výrazný nárast sebadôvery v segmente veľkých firiem. Zlepšenie svojho postavenia na trhu očakáva sedem riaditeľov z desiatich (70 %, v auguste 50 %). V segmente malých/stredných spoločností verí v prekonanie konkurencie aktuálne tretina firiem (34 %, v auguste 33 %). Z pohľadu stavebného zamerania opýtaných spoločností sa v porovnaní s minulým výskumom sebadôvera znížila aktuálne len v oblasti inžinierskeho staviteľstva – v prekonanie konkurencie verí 59 percent riaditeľov týchto firiem (v auguste 65 %). Naopak v prípade pozemného staviteľstva očakávania vzrástli a aktuálne si verí 39 percent firiem (v auguste 27 %).

Je to obdobie keď sa aktéri na stavebnom trhu majú možnosť naučiť sa skromnosti, korektnosti, férovosti v rámci súťaží. Nastal čas sa sústrediť na kvalitu, pretože kvantita jednoducho k dispozícii nie je a čo vidieť ani tak skoro nebude. Dobrá povest stavebných firiem môže byť tou najcennejšou devízou pre prežitie.

Daniel Baláz

Generálny riaditeľ, Saint Gobain Construction Products s.r.o.
(Divízia Weber – Terranova)

Vyhliadky na rok 2014

V aktuálnej štúdii sme sa po prvý krát zamerali tiež na otázku vývoja tržného podielu v roku 2014. Tento výhľad ukazuje na veľmi mierne zlepšenie oproti roku 2013 – v prekonanie konkurencie v roku 2014 verí 44 percent riaditeľov. Miera neistoty je ale veľká a celá štvrtina respondentov zatiaľ nie je schopná otázku o prekonaní konkurencie v roku 2014 zodpovedať.

Sami stavebníci považujú za jeden z najväčších problémov v tomto sektore nedokonalosti systému verejného obstarávania. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja ako jeden z najväčších obstarávateľov vo verejnom sektore pripomienkuje chystané zmeny tak, aby čo najviac vyhovovali realite.

Ján Počiatek

Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Či sa nám páči alebo nie, stavebníctvo v SR bude o niekoľko rokov iné ako ho poznáme. Dôležité bude, aby na trhu ostali firmy, ktoré sú garantom profesionality, tj. vysokej kvality, spoľahlivosti a garancií stavebných materiálov

a stavebných prác. Musíme sa vrátiť k stavebníctvu, v ktorom budú platiť princípy a hodnoty. V stavbárskom stave nemôžu zostať firmy iba preto, že dokážu „vybaviť“ zákazky, ale tieto nedokážu realizovať. Ak sa tak nestane, kríza v stavebníctve bude gradovať a títo podnikavci prispievajú ku kolapsu aj zdravých stavebných spoločností. Živou vodou na vzkriesenie stavebníctva môže byť podpora projektov dopravnej infraštruktúry, čo umožní využitie inštalovaných výrobných kapacít a zabezpečí nárast zamestnanosti našich ľudí. V tendroch nemôže víťaziť najnižšia cena, ale najvyššia efektívnosť.

Anton Barcík

Generálny riaditeľ, Považská cementáreň, a.s., Ladce

Aby prišlo k ozdraveniu trhu, musel by sa zmeniť prístup obstarávateľov. Musia nastaviť v súťažiach také podmienky, aby bolo možné vylúčiť nekvalifikovaných uchádzačov, firmy bez referencií a skúseností s výstavbou. Len tak bude garantovaná realizácia diela v súlade so zmluvou, s normami a v požadovanej kvalite. Je nutné opustiť kritérium najnižšej ceny ako jediného kritéria v súťažiach.

Ján Záhradník

Obchodný riaditeľ, Doprastav a.s.

V prvom rade je potrebné vnieť do systému poriadok, podporený jasnou a transparentnou legislatívou, ktorá zafinancuje podmienky verejného obstarávania tak, aby sa celý proces urýchlil. Druhým momentom je dôsledná príprava súťažných podkladov Verejnými obstarávateľmi, aby sa minimalizoval priestor na zdržiavanie výberových konaní. V neposlednom rade je to dostatok investícií do stavebníctva a to nielen na Slovensku, ale aj v okolitých krajinách, aby sa stavebné kapacity rozložili do väčšieho priestoru. S tým súvisí aj administrácia čerpania eurofondov, pretože nedostatočná znalosť spracovania žiadostí a čerpania eurofondov mnohé investičné zámery zmarí.

Róbert Šinály

Generálny riaditeľ a podpredseda predstavenstva, Eurovia SK a.s.

Situácia v ďalších krajinách Vyšehradskej štvorky

Podiel firiem očakávajúcich zlepšenie svojej pozície na trhu				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
2013	43 %	51 %	51 %	33 %

Je třeba vrátiť sa k segmentácii trhu. Veľké firmy majú realizovať veľké zakázky, na ktoré majú nastavenú organizačnú štruktúru, riadiť a kontrolnú procesy a strojní vybavení. Stredne veľké firmy majú pokrývať segment stredných zakázok a väčších subdodavateľských celkov a malé firmy pracovať ako subdodavateľé alebo realizátori malých zakázok. Pak by každý dělal ve stavebnictví to, co umí nejlépe. Dnes všichni dělají všechno v honbě za získáním zakázky, bez ohledu na to zda to dává smysl nebo ne.

Marcel Soural

Předseda představenstva a generální ředitel, Trigema a.s.

Firmy by se měly začít chovat více profesionálně. Neměly by panikařit a podbízet se investorům nesmyslnými cenami a podmínkami realizace (záruky atd.). Měly by se přestat bát a začít se k investorům chovat tvrději, v rámci platných zákonů (netolerovat neplacení, vystupovat proti neodbornosti atd.) To vše však vyžaduje větší kolegiálnosť a vzájomnú slušnosť. Neměly by čekat na zázrak a průběžně upravovat svoje kapacity. Zejména by ale měly konat vše pro zlepšení obrazu stavebníctví v očích veřejnosti, což mimo vlastní kvalitní práce znamená i nebojácně, pravdivě vystupovať v osočovacích mediálnych kauzách.

Petr Čížek

Jednatel SWIETELSKY stavební s.r.o., Předseda Sdružení pro výstavbu silnic

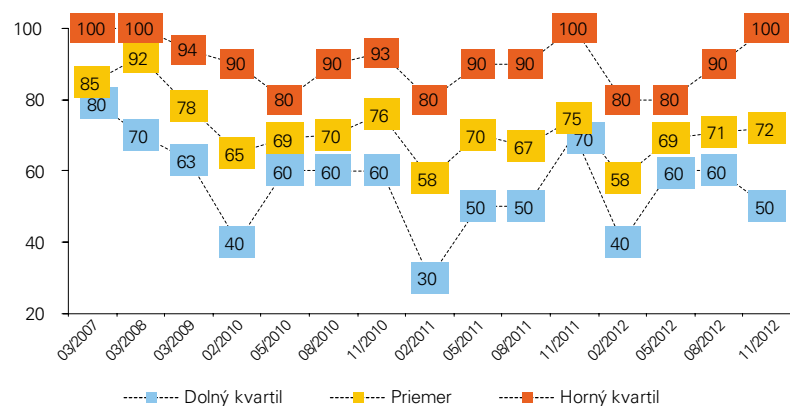
Vytaženie kapacít stavebných spoločností sa medziročne znížilo, aktuálne nízka úroveň vyťaženia (72 %) je dlhodobou neudržateľná a budú nasledovať ďalšie redukcie vrátane odchodu niektorých firiem z trhu, potvrdzujú predstavitelia sektoru.

Vytaženie kapacít stavebných spoločností sa medziročne znížilo

Výsledky najnovšieho výskumu ukazujú, že priemerné vyťaženie kapacít stavebných spoločností sa v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2011 (október) znížilo o tri percentné body. V porovnaní s výskumom pred tromi mesiacmi sa vyťaženosť takmer nezmenila a aktuálne sa pohybuje na úrovni 72 percent (v auguste 71 %). Celkovo sa jedná o nízke vyťaženie, ktoré ukazuje na aktuálny prebytok kapacít na trhu a potrebu ich ďalších redukcí.

Priemerné využitie celkových kapacít je aktuálne na úrovni 72 percent

Vývoj vyťaženia kapacít (%)

Za posledné tri roky stavebné firmy prešli vo svojej efektívnosti k maximálnemu využitiu svojich zdrojov. Je pre ne ohrozujúce prepadnúť na druhú stranu koňa, a to minúť všetkých rezerv a neschopnosťou investovať do svojej obnovy a modernizácie.

Zsolt Lukáč

Prezident Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska

Vytaženie kapacít v jednotlivých segmentoch

Vytaženie kapacít sa vo väčšine sledovaných segmentov v porovnaní s augustom zlepšilo, iba firmy z pozemného staviteľstva uviedli nepatrné zníženie. Viac v nasledujúcej tabuľke.

Vyťaženie kapacít z pohľadu jednotlivých segmentov			
	august 2012	november 2012	trend
Veľké spoločnosti	76 %	78 %	↑
Stredné/malé firmy	70 %	71 %	↑
Pozemné staviteľstvo	73 %	72 %	↓
Inžinierske staviteľstvo	64 %	74 %	↑

Porovnanie vyťaženia kapacít v rámci zemí Vyšehradskej štvorky prináša tabuľka nižšie.

Situácia v krajinách Vyšehradskej štvorky

Vyťaženosť kapacít				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
Horný kvartil	100 %	91 %	80 %	80 %
Priemer	72 %	78 %	59 %	66 %
Dolný kvartil	50 %	70 %	33 %	50 %

Myslím si, že celé české stavebníctví je konkurenceschopné a i jednotlivé stavební spoločnosti. Samozrejme všetci v posledných letoch intenzívne pracujeme na snižovaní všetkých položiek nákladů, abychom přežili. Vzhľadom k tomu, že nelze očekávat výrazný nárůst poptávky – investic, dojde k ozdravení trhu bolestivou cestou ďalšieho snižovaní stavebních kapacit a tím i snížení počtu stavebních firem a jejich zaměstnanců.

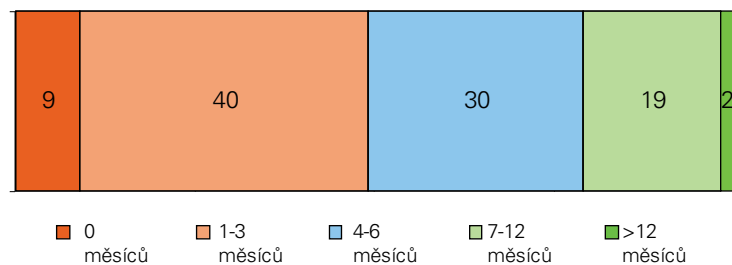
Petr Pejchal

Generální ředitel, PKS HOLDING, a.s.

Priemerný počet mesiacov, na ktoré majú firmy dohodnuté svoje zákazky, klesol na 4,9 mesiaca

Priemerný počet mesiacov, na ktoré majú do budúcnosti stavebné spoločnosti dohodnuté svoje zákazky, od výskumu realizovaného v auguste klesol, spoločnosti majú dohodnutú prácu v priemere na 4,9 mesiaca (5,8 mesiaca v auguste). Najlepšie sú ohľadom dohodnutých zákaziek zabezpečené veľké stavebné spoločnosti. V porovnaní s augustom tu ale došlo k poklesu z 11,3 na 9,0 mesiaca. Malé/stredné firmy majú dohodnuté zákazky v priemere na 3,5 mesiaca (v auguste 4,9 mesiaca).

Zásobník práce (podiel firiem v %)

Z pohľadu stavebného zamerania sú na tom lepšie firmy z inžinierskeho staviteľstva, ktoré majú uzavreté zákazky v priemere na 6,7 mesiaca, čo je ale pre tento segment netypicky nízky priemer. Spoločnosti z pozemného staviteľstva sú na tom o niečo horšie, keď majú dohodnutú prácu v priemere na 4,4 mesiaca.

Je paradoxné, že práve v období, keď môžeme realizovať investičné programy financované z fondov EÚ, je na Slovensku nedostatok práce pre väčšinu firiem. Pomôcť by mohlo len sústredenie väčšieho množstva rozsiahlych projektov inžinierskych stavieb, financovaných z fondov EÚ (projekty diaľnic, ciest, železníc, vodohospodárske a ekologické stavby), ich odsúťaženie a začatie v roku 2013. Aj to len za predpokladu transparentných súťaží a výsledných cien, ktoré pokrývajú všetky skutočné náklady.

Ján Záhradník

Obchodný riaditeľ, Doprastav a.s.

Situácia v krajinách Vyšehradskej štvorky

Počet mesiacov dohodnutých zákaziek				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
Horný kvartil	6	8	3	12
Priemer	4,9	6,2	2,7	7,7
Dolný kvartil	2	3	1	2

Viac ako polovica respondentov uvádza, že majú menej zákaziek ako pred rokom

Aktuálne uvádza 53 percent stavebných spoločností, že majú menej zákaziek ako pred rokom (v auguste 51 %). Podiel spoločností, ktoré majú zákaziek viac, než pred rokom, vzrástol z augustových 14 na aktuálnych 19 percent. Rovnaké množstvo zákaziek ako pred rokom potvrdzuje necelá tretina firiem (28 %, v auguste 34 %).

Ako ukazuje nižšie priložená tabuľka, v dvoch zo štyroch analyzovaných segmentov sa situácia zhoršila, tj. došlo v ich zásobníkoch práce k úbytku zákaziek oproti minulému roku. Iba v segmente veľkých spoločností a z pohľadu stavebného zamerania v inžinierskom staviteľstve došlo k miernemu zlepšeniu.

Vývoj v jednotlivých segmentoch

Podiel spoločností, ktoré majú menej zákaziek ako pred rokom v jednotlivých segmentoch			
	august 2012	november 2012	trend
Veľké spoločnosti	38 %	31 %	↓
Stredné/malé firmy	54 %	61 %	↑
Pozemné staviteľstvo	50 %	55 %	↑
Inžinierske staviteľstvo	57 %	50 %	↓

Porovnanie s ďalšími krajinami prináša priložená tabuľka.

Situácia v krajinách Vyšehradskej štvorky

Zákazky v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku (podiel spoločností)				
	Slovensko (november 2012)	Česká republika (október 2012)	Maďarsko (jún 2012)	Poľsko (marec 2012)
Viac	19 %	21 %	9 %	19 %
Rovnako	28 %	43 %	30 %	44 %
Menej	53 %	36 %	61 %	37 %

České stavebníctví bude v roce 2013 ještě klesat. Jiná možnost není. Dle mého názoru se do roku 2014 přenesou určitá stagnace trhu s lehkým nárůstem v jeho konci, v tomto jsem mírný optimista. V dalších letech by mělo dojít k pozvolnému růstu. Stavební společnosti musí zákonitě projít hlubokou restrukturalizací, čím dřív, tím lépe. Snížení nákladů a zvýšení produktivity práce. Je to nezbytné pro ozdravení trhu i konkurenceschopnost.

Milan Valenta

Obchodní ředitel, člen představenstva, Průmstav a.s.

Štát by mal podľa drvivej väčšiny riaditeľov investovať, aby podporil domácu ekonomiku i stavebníctvo. Ekonomická situácia takmer polovice stavebných spoločností je horšia ako v minulom roku. Rovnakú alebo horšiu situáciu u investorov-zadávateľov stavebných prác potvrdzujú takmer všetci respondenti.

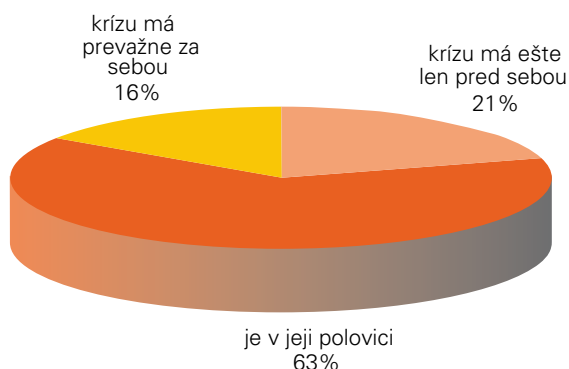
V súvislosti s ekonomickou krízou a jej dopadmi na slovenské stavebníctvo odpovedali riaditelia oslovených stavebných spoločností na otázky, ktoré sa týkali hodnotenia aktuálneho stavu krízy, možných riešení tejto neľahkej situácie i nimi pripravovaných krokov, ako bude ich spoločnosť ďalej postupovať.

Podľa väčšiny riaditeľov je aktuálne kríza iba vo svojej polovici

Z pohľadu trhu ako celku, tj. aktuálneho stavu krízy a predpovedí, či máme už to najhoršie za sebou, alebo nás len čaká, väčšina riaditeľov uvádza, že stavebníctvo sa aktuálne nachádza iba v polovici krízy (potvrdzuje 63 % respondentov). Dokonca jeden z piatich riaditeľov predpovedá (21 %), že krízu má sektor stavebníctva ešte pred sebou a to najhoršie ešte len príde. Optimisticky naladených riaditeľov s názorom, že kríza je prevažne prekonaná, je iba 16 percent, tj. úplne najmenší podiel. V tejto otázke sa názory riaditeľov jednotlivých segmentov výrazne nelíšia a podiely sú zhruba rovnaké.

Jedným z dôvodov tohto negatívneho výhľadu je podľa riaditeľov i zlá ekonomická situácia na strane investorov. Ako rovnakú alebo horšiu ekonomickú situáciu svojich zadávateľov-investorov ako v minulom roku hodnotí súčasný stav 88 percent stavebných spoločností, tj. vyhliadky silnejšieho prílivu nových zákaziek sú značne obmedzené.

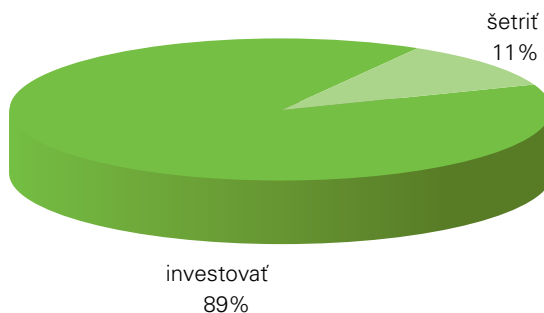
V akej fáze krízy sa sektor stavebníctva aktuálne nachádza?

Šetriť alebo investovať?

V otázke, či by mal štát za súčasných podmienok uplatňovať reštriktívnu fiškálnu politiku, tj. šetriť alebo naopak investovať i na úkor zadĺženia, tak aby pomohol rastu slovenskej ekonomiky a súvisiacemu slovenskému stavebníctvu, majú riaditelia jasno. Deväť z desiatich riaditeľov (89 %) si myslí, že štát by mal investovať a podporiť tak ekonomický rast. Tento názor ide naprieč všetkými segmentmi a neboli zaznamenané výrazné rozdiely v odpovediach. Súčasne však riaditelia zdieľajú, že by sa malo jednať o zmysluplné investície, ktoré povedú k rozvoju slovenského hospodárstva a za primerané ceny.

Mal by štát v súčasnej ekonomickej kríze šetriť alebo investovať do stavebníctva?

Súčasný stavebný zákon platí už viac ako 40 rokov a je napriek jeho viacerým úpravám už značne zastaraný, neflexibilný a nevystihuje súčasné potreby vo výstavbe. Preto je jednou z našich najdôležitejších úloh prijatie úplne nového stavebného zákona.

Ján Počiatek

Minister dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR

Hlavný problém slovenského stavebníctva vidím v stanovení ustálenej dlhodobej koncepcie a rozvoji rezortu, v stotožnení hlavných cieľov naprieč politickým spektrom. K tomu je potrebná tiež systémová personálna práca postavená na odbornosti a profesionalite.

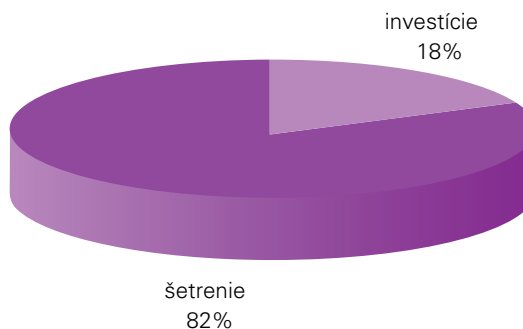
Vlastislav Šlajs

Vedúci riadenia TG, STRABAG s.r.o.

Stavebné spoločnosti chcú naopak šetriť

Vo svojich vlastných firmách ale takmer rovnaký výrazný podiel riaditeľov plánuje šetriť (potvrďuje 82 % respondentov). Investície pre rok 2013 plánuje iba jedna z piatich spoločností (18 %). Z pohľadu jednotlivých analyzovaných segmentov, šetrenie plánujú prevažne malé firmy a spoločnosti z pozemného staviteľstva.

Plánujete v budúcom roku významnejšie investície alebo naopak šetrenie?

Znižovanie realizačných cien stavebných diel a pokračujúce plošné šetrenie a škrty pri nových stavbách nie je dôvodom na šetrenie aj na poistení, skôr naopak.

Dušan Krkoška

CAR/EAR LoB Manager,
Allianz – Slovenská poisťovňa, a.s.

Ekonomická situácia je až u takmer polovice firiem horšia

Jedným z dôvodov pre zvolenie tejto stratégie je skutočnosť, že takmer polovica všetkých riaditeľov (45 %) uvádza, že ekonomická kondícia ich spoločnosti je aktuálne horšia ako v minulom roku. V lepšej situácii ako vlani sa nachádza iba 16 percent firiem. 39 percent riaditeľov hodnotí ekonomickú situáciu ich spoločnosti ako porovnateľnú s minulým rokom.

Hlavným problémom slovenského stavebníctva je, že je rukojemníkom politických strán.

Daniel Baláž

Generálny riaditeľ, Saint Gobain Construction Products s.r.o.
(Divízia Weber – Terranova)

Medzi jednotlivými segmentmi sú však zrejme značné rozdiely. Najhoršie vidia svoju ekonomickú situáciu malé/stredné spoločnosti (53 % potvrdzuje horšiu situáciu), naopak veľké firmy sú pomerne optimistické (horšiu situáciu uvádza iba 23 %). Čo sa týka rozdelenia firiem podľa ich stavebného zamerania, tj. na pozemné alebo inžinierske staviteľstvo, nie sú rozdiely v názoroch tak zjavné.

Tretina riaditeľov očakáva zhoršenie budúci rok

Vyhliadky do roku 2014 zostávajú opatrné, riaditelia oslovených spoločností očakávajú ďalšie zhoršenie v tretine prípadov (32 %), ďalšia tretina (30 %) respondentov očakáva skôr zlepšenie. Tieto podiely sú podobné naprieč sledovanými segmentmi, iba v segmente veľkých spoločností (15 %) je podiel riaditeľov očakávajúcich ďalšie zhoršenie ekonomickej situácie svojho podniku menší než v stredných a malých spoločnostiach (38 %).

Zmeny v záväzkoch stavebných spoločností

Jeden zo štyroch riaditeľov tiež potvrdzuje, že bohužiaľ dochádza k nárastu objemu záväzkov po termíne splatnosti jeho spoločnosti voči dodávateľom v porovnaní s predchádzajúcim rokom. To ukazuje na ďalšie zhoršovanie platovej morálky a ďalší možný rast druhotnej platobnej neschopnosti, ktorá je už teraz v stavebníctve znateľným problémom. Túto prax potvrdzujú firmy predovšetkým v segmente stredných/malých firiem a spoločností z oblasti pozemného staviteľstva.

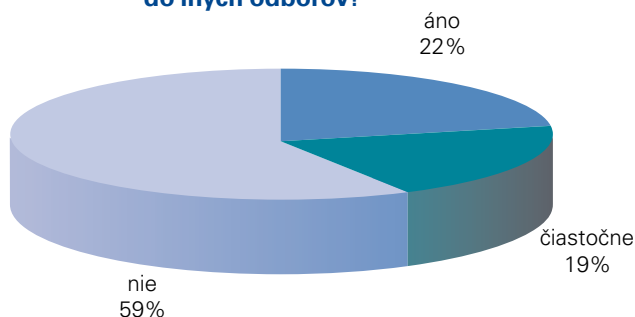
Situácia dodávateľov je podľa drvivej väčšiny riaditeľov stavebných firiem horšia alebo rovnaká ako v 2011

Pritom ako uvádzajú sami riaditelia stavebných spoločností, podľa ich praktických skúseností, ekonomická situácia ich dodávateľov sa nelepšia a v porovnaní s minulým rokom sú na tom ich dodávatelia rovnako alebo horšie (potvrdzujú takmer všetci predstavitelia stavebných spoločností, tj. 93 %).

Časť stavebných spoločností zvažuje prechod do iného odboru

Vzhľadom k zlému vývoju v sektore stavebníctva časť riaditeľov zvažuje zapojenie ich spoločností i do iných odborov mimo stavebníctva, tak aby ich spoločnosť bola schopná krízu prežiť. Jedná sa dokonca až o 41 percent spoločností, z toho polovica predpokladá čiastočnú zmenu odboru a druhá polovica plánuje zo stavebníctva odísť úplne. Nie je možné jednoznačne určiť odvetvie, kam chcú firmy smerovať, škála odpovedí bola veľmi rozmanitá (obchod, služby, doprava, energetika, strojárstvo, development, školstvo, atď.), ale z pohľadu vyššie zmienených príliš vysokých stavebných kapacít trhu ako celku a ich nízkeho vyťaženia táto redukcia kapacít bude nevyhnutná a pre stavebníctvo prospešná. O zmene odboru uvažujú skôr malé/stredné firmy a spoločnosti z pozemného staviteľstva.

Zvažujete zapojenie alebo prechod do iných odborov?

Z pohľadu generálneho dodávateľstva stále nedošlo k razantnejšiemu poklesu počtu subjektov pôsobiacich na trhu. Dlhodobá neschopnosť generovať ziskové tržby pravdepodobne povedie k redukcii subjektov, ktoré majú na slovenskom trhu iné očakávania. Toto by vo významnej miere pomohlo stabilizovať existujúce kapacity a udržať ich kvalitu do budúcnosti nepredkladaním ponúk „za každú cenu“.

Juraj Rosenberg

Obchodný riaditeľ a člen predstavenstva, HORNEX, a.s.

Predaj stavebných firiem

Predaj svojej stavebnej spoločnosti aktuálne zvažuje jeden z desiatich riaditeľov, ďalších približne desať percent stavebných firiem nevie a väčšina, osem z desiatich riaditeľov o predaji spoločnosti, ktorú reprezentujú prípadne vlastní, neuvažuje. O predaji uvažujú skôr malé/stredné firmy. Tie tiež najčastejšie pripúšťajú zhoršenie kvality ich realizácií v dôsledku príliš nízkej ceny.

Dôvodom pre takú realizáciu je nedostatok práce na trhu, hrozba krachu spoločnosti a viera, že stavbu dokážu zrealizovať za ponúknutú nízku cenu aj pri strate, ako aj viera, že „tá ďalšia zákazka“ už bude „normálna“.

Igor Choma

Primátor mesta Žilina

Túžia po zisku, za každú cenu, cez špekuláciu, nevyplácania miezd, neuhrádzania faktúr subdodavateľským firmám, neplatenie odvodov za zamestnancov, špekulatívnych nákupov materiálu, obchádzanie platenia DPH.

Michal Sygut

Primátor, Turčianske Teplice

Dôvodom sú jednoznačne zákazkové objemy. Keďže náš stavebný trh sa stal ponukovým na strane dodávateľov, nastáva realita, kedy podniky chcú prežiť a samozrejme zoberú zákazku aj bez reálnej ceny, ba mnohokrát výrazne pod cenou. Prax ostatných rokov ukazuje, že mnohokrát jediným kritériom je cena a žiadne ďalšie kondície, ktoré sú prepotrebné pre bezpečné a kvalitné vykonanie prác, absentujú. Je to nebezpečná tendencia, ktorej by sme sa mali venovať všetci zúčastnení, a to či na strane zadávateľa alebo dodávateľských subjektov, ale hlavne inštitucionálne Slovenský zväz stavebných podnikateľov za účelom eliminovania, resp. možnosti znižovania vyplývajúcich negatívnych prípadov.

Gábor Zászlós

Predseda predstavenstva, Trigranit Development Slovakia, s.r.o.

Myslím si, že seriózne firmy, ktoré majú záujem zotrvať na stavebnom trhu nemôžu realizovať stavby napriek všetkým problémom na úkor kvality. Takýto postoj by v dlhodobom horizonte bol pre firmu likvidačný, či už pre stratu kreditu firmy, alebo nákladmi na reklamácie.

Róbert Šinály

Generálny riaditeľ a podpredseda predstavenstva, Eurovia SK a.s.

Pod hranicou nákladov realizujú stavebné spoločnosti zákazky iba zo zúfalstva, v snahe zachovať zamestnanosť a vo viere, že to „nejako prežijú“ a v budúcnosti straty vykompenzujú. Táto stratégia ale k úspechu určite nepovedie. Myslím, že sme si to už v mnohých spoločnostiach vyskúšali. Obávam sa, že v honbe za najnižšou cenou dochádza a bude dochádzať k chybám, ktoré budú mať i fatálne dôsledky, a nie len hospodárske.

Miroslav Zabaník

Generálny riaditeľ Mestostav SK a.s.

V prvom rade nemôže slovenskí stavbári naďalej zostávať obeťou absurdného nezmyslu, ktorým sa stalo stotožnenie pojmov, že najlacnejší je najefektívnejší a najvýhodnejší. Nedostatok práce núti spoločnosti, aby realizovali stavebné diela resp. dodali stavebné materiály i pod úroveň výrobných nákladov.

Anton Barcák

Generálny riaditeľ, Považská cementáreň, a.s., Ladce

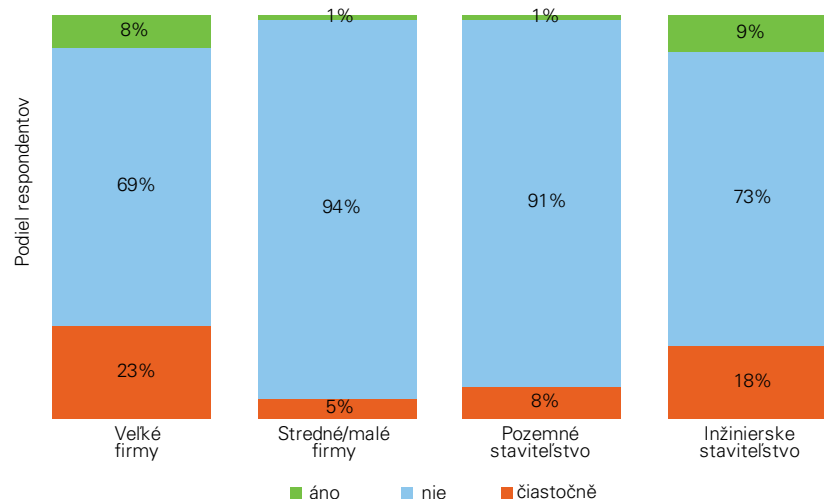
Zmeny v manažmente stavebných spoločností

Z hodnotenia predstaviteľov stavebných firiem tiež vyplynulo, že iba necelá polovica (47 %) spoločností nemá aktuálne závažné problémy. Ostatní sú si istí prežitím iba tohto roku (17 %), prípadne ďalšieho (36 %) a ďalší vývoj vidia s otáznikom. Lepšie sú na tom prevažne veľké spoločnosti a spoločnosti z inžinierskeho stavebníctva.

Vzhľadom k neľahkej situácii na trhu a potrebe iného typu riadenia, ako na ktoré bolo vedenie spoločností navyknuté pred krízou, časť spoločností už previedla i personálne zmeny vo svojom top manažmente. Zmeny (hlavne čiastočne) prebehli v posledných dvoch rokoch predovšetkým vo veľkých firmách a spoločnostiach z inžinierskeho stavebníctva (potvrďuje 31 % resp. 27 %).

Naopak stredné/malé firmy a spoločnosti z pozemného stavebníctva zatiaľ výraznejšie zmeny skôr nepreviedli.

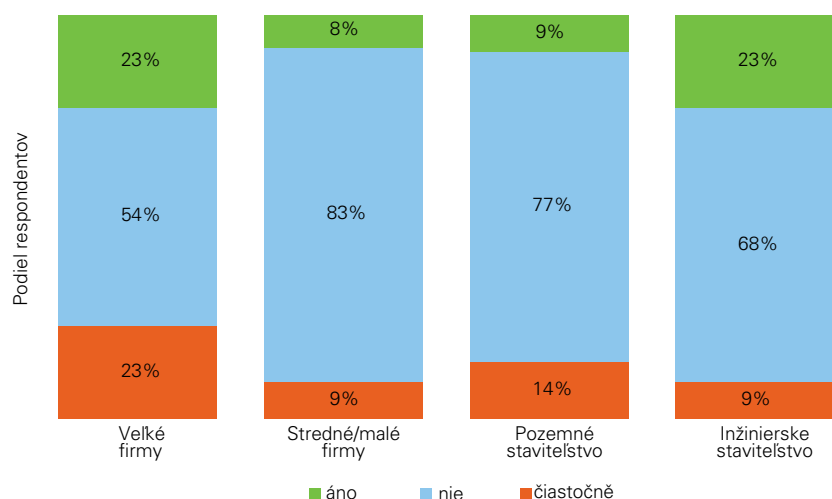
Zmeny vo vedení v posledných dvoch rokoch

Výhľad do budúcnosti

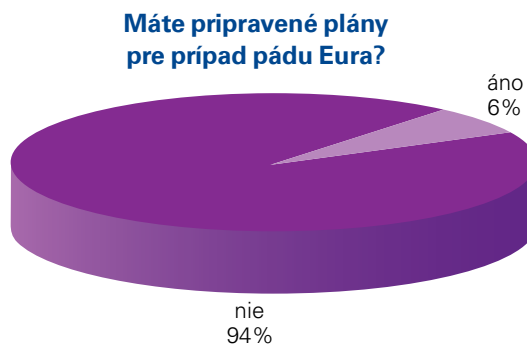
Výhliadky do budúcnosti ukazujú, že zmenám v riadení a personálnom obsadení ešte nie je koniec, ďalšie zmeny v blízkej dobe očakáva štvrtina respondentov (25 %).

Zmeny vo vedení v blízkej budúcnosti

Príprava na prípadný pád Eura

V závere našich diskusií s riaditeľmi stavebných spoločností sme otvorili otázku prípadného pádu Eura a pripravenosti firiem na túto situáciu. Pre stavebníctvo i celú ekonomiku by sa jednalo o veľmi významný problém, a preto nás zaujímalo, či i s takouto alternatívou predstavitelia spoločností počítajú alebo ju považujú za nereálnu. Z odpovedí vyplynulo, že úplná väčšina firiem (94 %) sa na takú situáciu nepripravuje. Veľké spoločnosti a firmy inžinierskeho stavebníctva tak odpovedali v sto percentách prípadov, malé/stredné spoločnosti a firmy z pozemného stavebníctva takmer tiež.

STRETNUTIE LÍDROV SLOVENSKEHO STAVEBNÍCTVA 2012/H2

29. novembra 2012

Kontakty

The Central and Eastern European Construction (CEEC) Research

CEEC Research je najväčším výskumom stavebníctva v krajinách strednej a východnej Európy. Bol založený v roku 2005 a odvtedy bezplatne poskytuje štúdie o aktuálnom stave a očakávanom vývoji stavebníctva v desiatich krajinách strednej a východnej Európy. Všetky naše štúdie a analýzy sú založené výhradne na údajoch získaných z pravidelných štrukturovaných rozhovorov s kľúčovými predstaviteľmi vybraných najväčších, stredných i malých stavebných spoločností.

CEEC Research okrem pravidelných a bezplatných analýz stavebníctva organizuje aj Stretnutia lídrov stavebných spoločností, ktorých sa zúčastňujú generálni riaditelia najvýznamnejších stavebných spoločností, prezidenti najväčších zväzov, cechov a komôr z oblasti stavebníctva a taktiež aj ministri a najvyšší predstavitelia štátov vybraných krajín.

Jiří Vacek

Ředitel společnosti
Tel.: +420 774 325 111
+421 949 193 922
E-mail: vacek@ceec.eu
Url: www.ceec.eu

KPMG Slovensko spol. s r. o.

Nech čelíte akýmkoľvek obchodným otázkam, skúsení odborníci zo spoločnosti KPMG Vám vždy môžu pomôcť získať pevnejšie postavenie vo Vašom podnikaní.

Pre viac informácií o tom, ako by Vám naše služby v oblasti auditu, daní a poradenstva mohli pomôcť udržať si konkurenčné výhody, kontaktujte poradcov KPMG.

Ľuboš Vančo

Managing Partner
Dvořákovo nábřežie 10
811 02 Bratislava
Tel.: +421 2 59984 111

www.kpmg.com/sk

Považská cementáreň, a.s., Ladce je najstaršia cementáreň na Slovensku, ktorá sa stala realizáciou významných investícií jednou z najmodernejších v stredo európskom regióne. Už 120 rokov prinášajú generácie ladeckých cementárov špičkové cementy všetkých pevnostných tried, ktorými zlepšujeme kvalitu života obyvateľov na Slovensku. Komerčný úspech cementov z Ladiec pramení z nadštandardnej úrovne fyzikálno-chemických vlastností ako aj z ústretového plnenia požiadaviek našich spokojných zákazníkov. Používaním progresívnych technológií v oblasti využívania alternatívnych palív chránime životné prostredie a stali sme sa lídrom vo využívaní ekotechnológií v cementárskom priemysle. „pomáhame realizovať Vaše plány“ www.pcla.sk

Považská cementáreň, a.s.

ul. Janka Kráľa
018 63 Ladce
Tel.: +421/42/4603 111
Fax: +421/42/4603 386
E-mail: pcla@pcla.sk

www.pcla.sk

TERRASTROJ spol. s r.o. ako výhradný zástupca značky JCB na Slovensku ponúka okrem anglických stavebných strojov JCB, hutniacu techniku JCB VIBROMAX, nemecké grédre HBM-NOBAS a pažiace systémy ALLROUND. Túto širokú ponuku strojov podporujú nájomné a finančné služby šité na mieru. Spolahlivý servis a rýchla dodávka náhradných dielov sú v rámci celého Slovenska zabezpečované zo šiestich stredísk - Bratislava, Nitra, Žilina, Zvolen, Poprad a Košice. Spoločnosť bola založená v roku 1991 a od tohto dátumu predala na Slovensku viac ako 2 000 kusov strojov JCB. Spokojnosť zákazníkov s kvalitou, spoľahlivosťou a inovatívnymi technológiami stavebných strojov JCB po celom svete svedčí aj o počte predaných kusov na Slovensku. Rýpadlo-nakladač JCB je 19 rokov za sebou číslom 1 v predaji na Slovensku.

TERRASTROJ je člen skupiny Industrie Holding so sídlom v rakúskom Schwechate. Holding tvorí spolu 50 predajných a servisných centier v 18-tich krajinách.

Peter Knap

Konateľ spoločnosti
Tel: +421 903 497 297
E-mail: knap@terrastroj.sk

Url: www.terrastroj.sk

Spoločnosť **SCASERV a.s.** a na Slovensku jej dcérska spoločnosť SCASERV s.r.o. ponúka ucelený sortiment lešenárskej a debniacej techniky, mobilného oplatenia a závesných látok. K tomuto sortimentu sú tiež poskytované profesionálne služby v oblasti školenia, projekčnej činnosti a technickej podpory, dopravy, servisných služieb (opravy, čistenie), montáže a demontáže lešenárskych systémov a autorizovaného servisu pohonných jednotiek závesných látok TITAN.

Súkromná spoločnosť SCASERV bola založená začiatkom roka 2012. Jej aktivity nadväzujú na proces ukončenia obchodnej činnosti spoločnosti Harsco Infrastructure v Českej a Slovenskej republike. SCASERV od spoločnosti Harsco odkúpila všetky rámové, rúrkové a pojazdné lešenia a tiež časť modulového lešenia a niektoré sortimenty debnenia a na základe dohody prevzala väčšinu bežiacich zákaziek. SCASERV zamestnala veľkú časť Harscom uvoľnených zamestnancov a pokračuje v spolupráci s doterajšími distribútormi. Vďaka tomu SCASERV naďalej poskytuje profesionálne služby a špičkové výrobky nielen v sieti vlastných pobočiek v mestách Praha, Brno, Ostrava, Bratislava, ale aj v ostatných regiónoch.

SCASERV je výhradným predajcom rámového lešenia Sprint a ako jediná spoločnosť je oprávnená nakupovať lešenie priamo u autorizovaných výrobcov lešenia značky Sprint na základe výrobných dokumentácie Harsco.

Vedenie spoločnosti nadväzuje na 20 rokov tradície a skúseností svojich zamestnancov v poskytovaní služieb v oblasti lešenia a debnenia. Spoločnosť je členom Českomoravskej komory lešenárov, podieľa sa na práci normalizačnej komisie pre dočasné stavebné konštrukcie TNK-92 – CEN / TC 53 a napomáha v rozvoji vzdelávania a bezpečnosti práce v obore.

Scaserv s.r.o.

Vajnorska 135
831 04 Bratislava 3
Tel.: +421 244 459 871
Fax: +421 244 458 691
E-mail: bratislava@scaserv.sk

Obchodní manažéri:

Roman Susko

Tel.: +421 911 563 019
E-mail: rsusko@scaserv.sk

Denis Seč

Tel.: +421 911 103 281
E-mail: dsec@scaserv.sk

Manažér pobočky:

Andrej Krasňanský

Tel.: +421 911 280 021
E-mail: akrasnansky@scaserv.sk

Weber – Terranova, člen skupiny Saint-Gobain, patrí medzi popredné subjekty v oblasti priemyselnej výroby fasádnych materiálov a materiálov na povrchovú úpravu v interiéroch.

Pre stvárnenie fasád na novostavbách a pre potreby rekonštrukcií starších objektov ponúka Weber – Terranova širokú paletu materiálov, ktorých sortiment je výsledkom dlhoročného sledovania požiadaviek zákazníkov. Každá stavba je navrhnutá na mieru podľa potreby.

Vo všeobecnosti odborník zo stavebníctva spája s menom Weber – Terranova garantovanú a overenú kvalitu s dlhoročnou skúsenosťou.

Saint-Gobain Construction Products, s.r.o.
divízia Weber – Terranova

Stará Vajnorská 139
 831 04 Bratislava
 Tel.: +421 (2) 44 45 30 22
 Fax: + 421 (2) 44 45 11 07
 E-mail: info@weber-terranova.sk

www.weber-terranova.sk

Allianz
 Slovenská poisťovňa

Allianz – Slovenská poisťovňa pôsobí na slovenskom poisťnom trhu už niekoľko desiatok rokov a je nesporným lídrom v poskytovaní vysoko kvalitných služieb a produktov. Patrí do poisťovacej skupiny Allianz Societas Europaea, ktorá spravuje zmluvy miliónov klientov v regióne strednej a východnej Európy.

Allianz – Slovenská poisťovňa je najväčšou univerzálnou poisťovňou na Slovensku. Ponúka celú škálu inovatívnych poisťných produktov: od životného a úrazového poistenia, cez poistenie privátneho majetku a poistenie motorových vozidiel, až po poistenie priemyslu a podnikateľov.

Allianz – SP spravuje viac ako 6,8 milióna poisťných zmlúv, čo znamená, že je na slovenskom poisťnom trhu jasnou jednotkou.

Značka Allianz – SP je všeobecne uznávaná a pozitívne vnímaná širokou verejnosťou. Odráža nielen inovatívne prvky, ale spája sa aj s bohatou minulosťou spoločnosti a dlhoročnými skúsenosťami.

Produkty a služby Allianz – SP patria medzi najlepšie na trhu, čo každoročne oceňujú nezávislí odborníci aj široká verejnosť. Aj v roku 2012 získala spoločnosť významné ocenenia. V súťaži Zlatá minca získala od odbornej poroty šesť zlatých a dve strieborné mince a stala sa tak opäť najúspešnejšou spomedzi všetkých poisťovní.

Allianz – SP stojí na silných základoch. Finančná sila, tradícia a profesionalita predstavujú istotu, že spoločnosť poskytuje svojim klientom prvotriedne služby, ktoré sú základom vzájomne prospešných vzťahov medzi klientmi a poisťovateľom.

Branislav Martinka

riaditeľ odboru firemných klientov
 Tel.: 02/5963 3293
 E-mail: branislav.martinka@allianzsp.sk

Dušan Krkoška

underwriter senior –
 zodpovedný za stavebné poistenie
 Tel.: 02/5963 3319
 E-mail: dušan.krkoska@allianzsp.sk

Informácie tu uvedené majú všeobecný charakter a nevzťahujú sa na okolnosti žiadnej konkrétnej fyzickej alebo právnickej osoby. Hoci našou snahou je poskytnúť presné a aktuálne informácie, ich aktuálnosť nemôžeme zaručiť aj v budúcnosti. Neodporúčame konať na základe týchto informácií bez príslušnej profesionálnej rady a dôkladnej analýzy konkrétnej situácie. Zodpovednosť za kroky podniknuté na základe tejto štúdie nebude akceptovaná.

© CEEC Research

KPMG názov, logo a „cutting through complexity“ sú registrovanými obchodnými známkami alebo obchodnými známkami KPMG International Cooperative („KPMG International“).